

De Afrikaanse goudkat

De **Afrikaanse goudkat** is een middelgrote, compact gebouwde kat met relatief korte poten. De kop is klein in verhouding tot het lichaam. Het is de enige katachtige in Afrika die alleen in **bosgebied** leeft.

Er is nog **weinig bekend** over dit dier dat slechts zeer zelden in het wild wordt gezien. Dit komt omdat de Afrikaanse goudkat in dik begroeid, (tropisch) bosgebied leeft. En omdat hij een **schuw** karakter heeft. Daardoor is het moeilijk om het dier te bestuderen. Het meeste dat we van het dier weten, komt van foto's genomen met cameravallen.

In Azië leeft ook een goudkat; de Aziatische goudkat. Toch zijn deze twee dieren niet aan elkaar verwant. De Afrikaanse goudkat heeft hetzelfde geslacht als de **caracal**.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de Afrikaanse goudkat te houden?	3
Wat voor soort dier is de Afrikaanse goudkat?	3
Verschillende soorten?	4
Basisinformatie over de Afrikaanse goudkat	5
Hoe ziet de Afrikaanse goudkat eruit?	6
Waar leeft de Afrikaanse goudkat?	7
Hoe leeft de Afrikaanse goudkat?	8
Hoe gaat het met de Afrikaanse goudkat?	10
Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de Afrikaanse goudkat?	10
Waarom zou het erg zijn als de Afrikaanse goudkat uitsterft?	11
Wat kun jij doen om de Afrikaanse goudkat te helpen?	12
Wat doet Stichting SPOTS?	13
Hoe werkt Stichting SPOTS?	14
Leuke weetjes	15
Links	16

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de Afrikaanse goudkat te houden?

Omdat de Afrikaanse goudkat zo'n mooi dier is en omdat er steeds minder Afrikaanse goudkatten op de wereld zijn. Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de Afrikaanse goudkat en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de Afrikaanse goudkat een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de Afrikaanse goudkat te helpen.

Wat voor soort dier is de Afrikaanse goudkat?

De Afrikaanse goudkat behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en dus ook de Afrikaanse goudkat. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

De Afrikaanse goudkat heeft ook een officiële naam. Deze **wetenschappelijke** naam is vaak in het Latijn. De naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. De wetenschappelijke naam van de Afrikaanse goudkat is **Caracal aurata**.

De Afrikaanse goudkat is nauw verwant aan de **caracal**.

Links de caracal en rechts de Afrikaanse goudkat

Verschillende soorten?

Je kon al lezen dat alle dieren een **wetenschappelijke** naam hebben. Dat is voor de Afrikaanse goudkat **Caracal aurata**. Soms zie je daarachter nog een **derde** naam, bijvoorbeeld **Caracal aurata aurata**. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan.

Er zijn kattensoorten die in verschillende gebieden voorkomen, en die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. De dieren leven dus in **andere omstandigheden** en hun lichaam heeft zich daarop aangepast. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden iets **anders** uit. Het zijn dan verschillende **ondersoorten**. Bij de Afrikaanse goudkat worden op dit moment twee ondersoorten erkend, die in verschillende gebieden leven:

- *Caracal aurata aurata* (Oost en Centraal-Afrika);
- *Caracal aurata celidogaster* (West-Afrika).

Caracal aurata aurata

Caracal aurata celidogaster

In Azië leeft ook een goudkat, de **Aziatische goudkat**. Hij lijkt wel op de Afrikaanse goudkat, maar ze zijn niet verwant aan elkaar.

Afbeelding; de Aziatische goudkat. Ondanks de naam is dit dier niet verwant aan de Afrikaanse goudkat.

Basisinformatie over de Afrikaanse goudkat

Stam:	<i>Chordata</i> (gewervelden)
Klasse:	<i>Mammalia</i> (zoogdieren)
Orde:	<i>Carnivora</i> (vleeseters)
Familie:	<i>Felidae</i> (katachtigen)
Geslacht:	<i>Caracal</i>
Soort:	<i>aurata</i>
Lichaamslengte:	Gemiddeld 65 - 90 centimeter;
Staartlengte:	Gemiddeld 28-35 centimeter;
Schouderhoogte:	Gemiddeld 50 centimeter;
Gewicht:	Gemiddeld 7-16 kilo.

Mannetjes zijn over het algemeen groter en zwaarder dan de vrouwtjes.

Levensverwachting: In gevangenschap gemiddeld 12 jaar, in het wild onbekend.

©Laila Bahaa-el-din

Hoe ziet de Afrikaanse goudkat eruit?

De Afrikaanse goudkat is een **compacte** kat met relatief korte poten en een kleine kop in vergelijking met de rest van het lichaam. Mannetjes kunnen maximaal 16 kilo wegen.

De naam is een beetje misleidend; de vacht van de Afrikaanse goudkat is namelijk **niet altijd 'goudkleurig'**. Maar kan ook roodbruin, grijsachtig of zelfs zwart zijn.

Vacht

De kleur van de vacht kan variëren van kaneelkleurig tot roodbruin. Maar er komen ook zwarte en grijze Afrikaanse goudkatten voor.

Vlekken

Sommige Afrikaanse goudkatten hebben bijna geen vlekken op hun vacht terwijl anderen er juist heel veel hebben.

Kop

De kop is breed en rond. Van de ogen naar de neus lopen zwarte lijntjes. De oren zijn aan de binnenkant wit en aan de buitenkant zwart.

Rond de ogen en op de wangen heeft de Afrikaanse goudkat witte vlekken.

Staart

De staart is relatief kort; ongeveer een derde van de kopromplengte. Op de staart zijn vaak ringen te zien. De staart eindigt vaak in een zwarte punt.

Het vachtpatroon van de Afrikaanse goudkat is soms heel **verschillend** in de verschillende leefgebieden. Zo zijn er goudkleurige/bruine goudkatten maar ook grijze en zelfs zwarte.

Het vachtpatroon kan effen zijn. Maar vaak zijn er ook **vlekken** te zien. Men denkt dat dit alles te maken heeft met het gebied waar het dier leeft. Als je bijvoorbeeld veel vlekken hebt op je vacht in dichtbegroeide bossen, ben je heel goed gecamoufleerd!

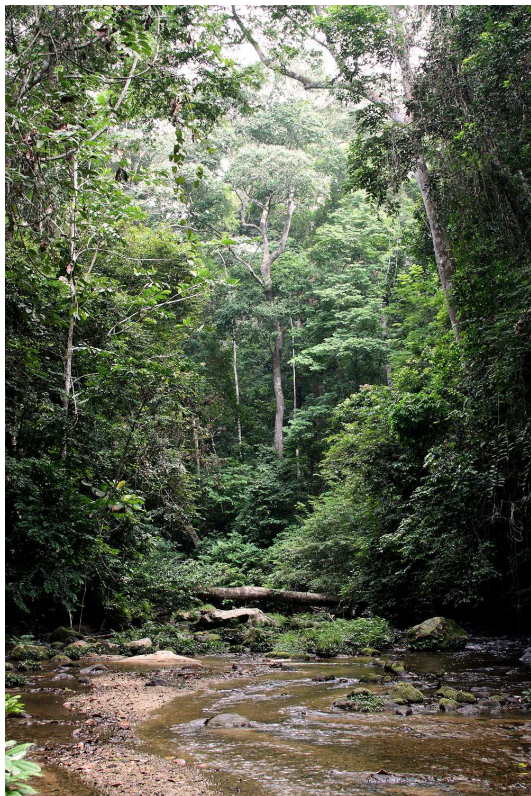
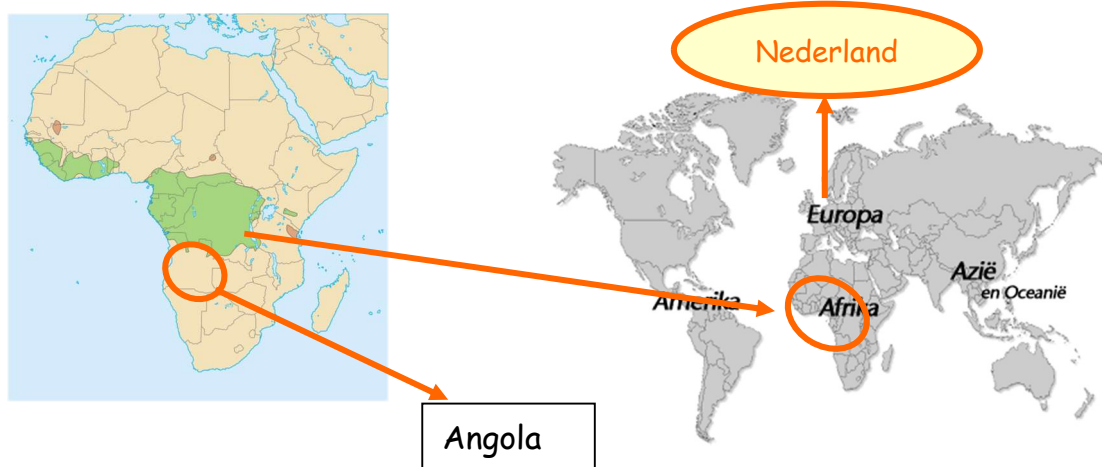
Wel hebben bijna alle Afrikaanse goudkatten een **witte** keel en borst. Ook de buik is vaak wit en bedekt met vlekken.

Waar leeft de Afrikaanse goudkat?

De Afrikaanse goudkat leeft in de regenwouden van **westelijk en Centraal-Afrika**. Het regenwoud in het Congobekken is zijn belangrijkste leefgebied. Hij leeft als enige wilde kat in Afrika, alleen maar in dik begroeid bosgebied (**regenwoud**). Op het kaartje hieronder zie je het leefgebied van de Afrikaanse goudkat in het groen. Soms wordt duidelijk hoeveel we nog niet weten over dit dier. Zo werd het dier in 2021 vastgelegd op een cameraval in **Angola**.

Eén van de natuurlijke vijanden van de Afrikaanse goudkat is het luipaard, daarom komt de Afrikaanse goudkat liever niet in gebieden waar het luipaard ook leeft.

Op het plaatje hiernaast zie je het soort leefgebied waar de Afrikaanse goudkat van houdt.

Hoe leeft de Afrikaanse goudkat?

Omdat de Afrikaanse goudkat zich veel verbergt en vooral leeft in dik, moeilijk begaanbaar regenwoud, is er nog niet zoveel bekend over hoe hij leeft. Er wordt gedacht dat de Afrikaanse goudkat alleen leeft, dus niet in een groep. Dit wordt ook wel **solitair** genoemd. Alleen tijdens paartijd komen een mannetje en vrouwtje bij elkaar.

Waarschijnlijk hebben de dieren hun eigen **territorium**, zo wordt het gebied waarin ze leven genoemd. In dit gebied accepteren mannetjes geen andere mannetjes. Dit territorium wordt daarom heel goed verdedigd door de Afrikaanse goudkat. Als er andere mannetjes in dit gebied komen, kunnen er gevechten uitbreken. Dat proberen de dieren te voorkomen door hun territorium af te zetten met **geursporen**. Dit doen ze met urine en ontlasting. Zo weten andere Afrikaanse goudkatten dat hier al een Afrikaanse goudkat woont.

Door goed te kijken naar foto's van cameravallen, denkt men dat Afrikaanse goudkatten hun gedrag per gebied aanpassen. In gebieden met bijvoorbeeld veel luipaarden (dit zijn natuurlijke vijanden van de Afrikaanse goudkat), zijn de dieren vooral overdag actief. Dan is het namelijk vaak erg warm en zijn luipaarden veelal niet actief. In gebieden zonder luipaarden, zijn Afrikaanse goudkatten het meest in de **nacht en schemering actief**. Hier slapen ze dan overdag, wanneer het er het warmste is, en 's nachts gaan ze op jacht.

Voortplanting

Het meeste dat we hierover weten is doordat onderzoekers hebben gekeken naar het gedrag van Afrikaanse goudkatten in dierenparken. In het wild is er bijna nog nooit een kitten gezien. Dat betekent dat moeders hun kittens in het wild, heel goed verbergen! Na de paring duurt het ongeveer **75 dagen** voordat de jongen geboren worden. De jongen van kleine kattensoorten, en dus ook van de Afrikaanse goudkat, worden ook wel **kittens** genoemd. Bij grote kattensoorten, zoals de leeuw, worden de jongen welpen genoemd. Per nest worden er ongeveer **1 of 2 kittens** geboren. In één nest kunnen zowel rode, bruine als zwarte en grijze kittens geboren worden.

Het mannetje gaat gelijk na de paring weer zijn eigen weg. Dus het vrouwtje moet het grootbrengen van de jongen helemaal alleen doen. De eerste tijd drinken de jongen melk bij hun moeder en als ze ongeveer 6 weken oud zijn beginnen ze met **vlees eten**. De kittens blijven ongeveer een jaar bij hun moeder waarnaar ze op zoek moeten naar eigen leefgebied.

Afbeelding: hele zeldzame foto, genomen met een cameratrap, waarop een moeder met haar twee kittens is te zien

De jacht en de prooien van de Afrikaanse goudkat

De Afrikaanse goudkat is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij vlees eet. De dieren waar de Afrikaanse goudkat op jaagt, worden **prooien** genoemd. De Afrikaanse goudkat kan goed klimmen, maar men denkt dat hij meestal op de grond jaagt. Hij besluipst dan meestal zijn prooien en bespringt ze vanuit een hinderlaag. Het dier kan ook, net als het luipaard, prooi dat bijna zo zwaar is als hijzelf, de boom inslepen.

De Afrikaanse goudkat jaagt vooral op prooien die zo'n 1-2 kilo wegen. Zijn lievelingsprooien zijn **knaagdieren** en **duikers** (een kleine antilope soort). Maar, de Afrikaanse goudkat is niet kieskeurig en hij jaagt ook op vissen, vogels en insecten. Er zijn zelfs beelden waarop te zien is hoe een Afrikaanse goudkat jaagt op **primaten** zoals chimpansees en op **schubdieren**. In de links onderaan deze spreukbeurt, is daar een filmpje van te zien.

Soms jaagt de Afrikaanse goudkat ook op **kippen** of andere dieren van plaatselijke boeren. Dat maakt hem niet altijd populair bij mensen.

Hoe gaat het met de Afrikaanse goudkat?

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de *International Union for Conservation of Nature*. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

THE IUCN RED LIST
OF THREATENED SPECIES™

De Afrikaanse goudkat staat ook op deze lijst, en heeft de status '**vulnerable**' - dat betekent kwetsbaar. Het is lastig om in te schatten hoeveel Afrikaanse goudkatten er nu zijn. Dat is omdat dit dier zo moeilijk te onderzoeken is. Maar onderzoekers denken dat er minder dan 10.000 volwassen Afrikaanse goudkatten zijn.

Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor de Afrikaanse goudkat?

Voor de meeste kattensoorten geldt dat er vroeger meer katten waren dan nu. Dit geldt ook voor de Afrikaanse goudkat. Een paar redenen waarom het niet zo goed gaat met de Afrikaanse goudkat:

- 🐾 **Verlies van leefgebied** - Doordat er steeds meer mensen komen, worden de steden groter, komen er meer wegen, meer plantages en boerderijen, en zo blijft er steeds **minder ruimte** voor de natuur. Zo blijft er dus ook minder leefruimte over voor de Afrikaanse goudkat. In Afrika wordt veel regenwoud **gekapt**. De gebieden waarin de Afrikaanse goudkat leeft, raken ook steeds meer **versnipperd**. Wat eerst een groot aaneengesloten gebied was, zijn nu allemaal kleine losse stukjes. Dit betekent dat de Afrikaanse goudkat moeilijker naar andere gebieden kan trekken, en moeilijker soortgenoten kan vinden;
- 🐾 Doordat het leefgebied afneemt, zijn er ook steeds minder prooidieren. Hierdoor **komt de Afrikaanse goudkat ook eerder in conflict met mensen**. Zeker als hij (pluim)vee van mensen doodt, leidt dit er soms toe dat mensen op hun beurt, de Afrikaanse goudkat doden;
- 🐾 **Vallen** - veel Afrikaanse goudkatten worden gedood omdat ze vast komen te zitten in illegaal geplaatste vallen. Deze vallen zijn vaak niet bedoeld om de Afrikaanse goudkat te vangen, maar zijn bedoeld om andere dieren te vangen, zoals antilopen. Die kunnen de mensen dan zelf eten (**bushmeat**). Helaas lopen in de vallen ook veel andere dieren, zoals Afrikaanse goudkatten. Tot slot denkt men dat bepaalde lichaamsdelen van dit dier, worden gezien als '**geluksgevend**'. Dit zorgt voor een illegale stroperij.

Waarom zou het erg zijn als de Afrikaanse goudkat uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven en elkaar in evenwicht houden.

Roofdieren zoals de Afrikaanse goudkat zorgen er bijvoorbeeld voor dat er niet teveel antilopen in een gebied zijn. Dat is belangrijk voor het **evenwicht** in de natuur. Als er namelijk teveel antilopen zijn, kan een gebied overbegraasd worden. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar 1 onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed.

En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Wat kun jij doen om de Afrikaanse goudkat te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de Afrikaanse goudkat te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen?'

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de Afrikaanse goudkat geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de Afrikaanse goudkat.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **Afrikaanse goudkat-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van Afrikaanse goudkatten zien.
- Laat **filmpjes** van Afrikaanse goudkatten zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de Afrikaanse goudkat** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de Afrikaanse goudkat** steunen. Het geld kun je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de Afrikaanse goudkat. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de Afrikaanse goudkat te helpen.

Op deze site vind je ook meer informatie:

www

<https://stichtingspots.nl/kids-corner/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het eigenlijk heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder. En dat is verdrietig voor beide.

Stichting SPOTS probeert daarom ook voorlichting te geven over dit onderwerp. **Knuffelfarms** noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals leeuwen en tijgers, helemaal niet goed is. In de flyer die je ontvangen hebt in de email, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp.

Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen: <https://knuffelfarms.nl/>

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- 🐾 SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- 🐾 Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreukbeurt willen geven over katachtigen**. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- 🐾 Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

Op deze site vind je meer informatie:

WWW

<https://stichtingspots.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- 🐾 De officiële naam van de Afrikaanse goudkat is '**caracal aurata**'. Aurata is het Latijnse woord voor 'goud';
- 🐾 De vacht van de Afrikaanse goudkat lang niet alles 'goudkleurig' is? Er zijn grijze en zelfs zwarte Afrikaanse goudkatten;
- 🐾 De Afrikaanse goudkat nauw verwant is aan de caracal?
- 🐾 Afrikaanse goudkatten, ondanks de naam, niet sterk verwant zijn aan Aziatische goudkatten? Ze horen wel tot dezelfde familie, maar niet tot hetzelfde geslacht;
- 🐾 Er over de Afrikaanse goudkat het minst bekend is van alle Afrikaanse katten? Pas in 2002 werd voor het eerst een Afrikaanse goudkat op cameraval vastgelegd.

Op dit plaatje zie je een Afrikaanse goudkat. De foto is genomen met een **cameraval**. Op de boom achter de Afrikaanse goudkat zie je zo'n cameraval.

Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt. Als een dier dan langs de camera loopt wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, waar ze vooral voorkomen enz.

Door deze cameravals weten we in ieder geval iets over de Afrikaanse goudkat. Want het is bijna nog nooit iemand gelukt om het dier echt zelf te zien!

Links

WWW

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- 🐾 <https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/afrikaanse-goudkat/>
- 🐾 <https://www.catsg.org/living-species-asiangoldencat> <https://www.catsg.org/living-species-africangoldencat>
- 🐾 <https://animalia.bio/nl/african-golden-cat>

Op YouTube kun je filmpjes van de Afrikaanse goudkat zien, zoals deze ;

<https://www.youtube.com/watch?v=4T8HqYn910s>

https://www.youtube.com/watch?v=m29LcOT_D90

<https://www.youtube.com/watch?v=8XJkth2vGFw>

<https://www.youtube.com/watch?v=jPI-1ESpuho>

<https://www.joelsartore.com/video/vmam005-002/> (geluid Afrikaanse wilde kat)

<https://www.youtube.com/watch?v=IPLLVPPh3cNM> (filmpje van jacht op pangolin)

© L. Bahaa-el-din/Panthera

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
<https://stichtingspots.nl/>
<https://knuffelfarms.nl/>

Rekeningnummer:
IBAN:
NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

